

5. משקי בית ומשפחות

תוכן עניינים

1	5. משקי בית ומשפחות
2	סקרי כוח אדם
2	משקי בית ומשפחות - תכונות דמוגרפיות
2	הגדרות
3	אמידה
4	סקרי כוח אדם
4	משקי בית - תכונות כלכליות ודיור
4	הגדרות והסברים
5	מקורות
6	סקר הוצאות משק הבית 2016
7	הגדרות והסברים
9	מקורות
9	שיטת החקירה והעיבוד
11	טבלת אוכלוסיות הנכללות באומדני משקי הבית בסקרי משקי הבית (1)
11	אוכלוסייה
11	אוכלוסייה לפי צורת יישוב:
11	קיבוצים
11	אוכלוסיות מיוחדות:
12	פרסומים נבחרים
12	פרסומים טכניים
12	פרסומים מיוחדים
12	פרסומי מפקד האוכלוסין 2008

סקרי כוח אדם

משקי בית ומשפחות - תכונות דמוגרפיות

(לוחות 5.1-5.13)

החל משנת 2012 סקר כוח אדם עבר ממתכונת רבעונית למתכונת חודשית. כמו כן, בוצע מעבר מתכונת כוח עבודה אזרחי לתכונת כוח עבודה כללי. אומדני משקי בית ומשפחות מתקבלים מסקרי כוח אדם השוטפים. תיאור הסקר ראה מבוא לפרק 12 - עבודה ושכר.

הגדרות

אוכלוסיית משקי הבית הלוחות מתייחסים לכלל משקי הבית פרט למשקי הבית בקיבוצים, במוסדות, במעונות סטודנטים ואנשים הגרים מחוץ ליישובים (בדווים בדרום) (ראה טבלה בסוף המבוא).

משק בית מוגדר כאדם אחד או קבוצת אנשים הגרים יחד בדירה אחת באופן קבוע ברוב ימות השבוע, ויש להם תקציב הוצאות משותף למזון. הם עשויים להיות קרובי משפחה, לא קרובי משפחה או צירוף של אנשים קרובים ושאינם קרובים.

גודל משק בית נקבע לפי מספר הנפשות הכלולות במשק הבית לפי ההגדרה הנ"ל. **סוג משק הבית** נקבע לפי יחסי הקרבה שבין הנפשות המשתייכות אליו ומשתנים דמוגרפיים נוספים.

משקי הבית מסווגים למשקי בית משפחתיים ולמשקי בית לא משפחתיים. סוגים אלה נחלקים לסוגים משניים.

הנתונים לפי משתנה זה מתפרסמים משנת 1997.

משק בית משפחתי - הוא משק בית שיש בו משפחה אחת לפחות.

"משק בית משפחתי" יכול לכלול: משפחה אחת, משפחה אחת עם אחרים או שתי משפחות ויותר.

משק בית לא משפחתי - הוא משק בית שבו אדם אחד בלבד או קבוצת אנשים שאינם משפחה.

ילדים עד גיל 17 במשק הבית: כולל את כל הילדים עד גיל 17 (ועד בכלל) במשק הבית. אינו כולל בני 15-17 שיש להם בן/בת זוג ו/או ילדים משלהם במשק הבית.

משפחה: משפחה גרעינית של שני אנשים או יותר החולקים משק בית אחד וקשורים זה לזה כבעל ואישה, כזוג ללא נישואין, או כהורה וילד (כולל ילד מאומץ). כך, משפחה יכולה להיות זוג בלבד, זוג עם ילדים (בקבוצות גיל שונות לפי גיל הילד הצעיר), או הורה יחיד (משפחה חד-הורית) עם ילדים.

משפחה חד-הורית כוללת גם משפחות שבהן ההורה נשוי אך בן הזוג אינו שייך לאוכלוסיית הסקר או אינו שייך למשק הבית.

משפחה כוללת גם משפחה של סב/סבתא עם נכדים ללא הוריהם, או אחים בלבד הגרים יחד, ללא בני זוג וללא ילדים.

גודל משפחה: נקבע לפי מספר הנפשות הכלולות במשפחה לפי ההגדרה הנ"ל.

אחרים במשק הבית: אנשים הגרים במשק הבית עם משפחה שאינה משפחתם הגרעינית ואינם מהווים משפחה נפרדת.

דת וקבוצת אוכלוסייה: הראשון ברשימת בני משק הבית בשאלון הוא היחיד מבין בני משק הבית הנשאל לגבי דתו. דתו של הראשון ברשימה נרשמת כדתם של כל בני משק הבית עבור בעלי תעודת זהות ישראלית. בני משק בית שאינם בעלי תעודת זהות ישראלית נשאלים לגבי דתם.

הסיווג לפי דת כולל: יהודים, מוסלמים, נוצרים, דרוזים ודת אחרת (דת אחרת כוללת גם ללא דת ודת לא ידועה).

הסיווג לפי קבוצת אוכלוסייה כולל: יהודים, ערבים ואחרים.

עד שנת 2001 היו שתי קבוצות אוכלוסייה: יהודים ובני דתות אחרות. קבוצת בני דתות אחרות כללה את כל אלו שהשיבו כי אינם יהודים ועד תחילת שנות ה-90 היו אלה בעיקר ערבים. בעקבות גל העלייה של שנות ה-90 התווספו "אחרים" (ראה להלן).

בשנת 2002 חולקה הקבוצה של בני דתות אחרות לשתי קבוצות אוכלוסייה: ערבים: א. גרים ביישובים לא-יהודיים.

ב. גרים ביישובים יהודיים או מעורבים והם ילידי ישראל או שהגיעו לישראל לפני 1990.

- אחרים: גרים ביישובים יהודיים או מעורבים, והגיעו לישראל בשנת 1990 או לאחר מכן.

מחוז: ראה הגדרת מחוז ונפה בסעיף "סקרי כוח אדם, משקי בית - תכונות כלכליות ודיר", להלן.

יבשת מוצא: לגבי ילידי חו"ל נרשמה יבשת הלידה; לגבי ילידי ישראל - יבשת לידת האב.

תעודה (תואר) גבוהה ביותר: ראה הגדרה במבוא לפרק 12 - עבודה ושכר. להסברים נוספים ראה הגדרות דרג חינוך במבוא לפרק 8 - חינוך והשכלה.

צורת יישוב: הנתונים לפי צורת יישוב לשנת 2017 מוצגים על סמך אומדני אוכלוסיית היישובים נכון לשנת 2016 (ראה הגדרות בסעיף "החלוקה הגאוגרפית של האוכלוסייה" במבוא לפרק 2 - אוכלוסייה).

אמידה

עבור האומדנים המוצגים כאן, נקבע לכל "משק בית" שהשתתף במדגם, "מקדם ניפוח" שהוא מספר המבטא את כמות היחידות באוכלוסיית הסקר המיוצגות על ידו. אותו מקדם ניפוח ניתן גם לכל ה"משפחות", ה"זוגות" וה"נפשות" באותו משק בית. מערכת "מקדמי הניפוח" מבטיחה התאמה בין התפלגות הנפשות המנופחת במשקי הבית שבמדגם לפי משתני חלוקה עיקריים, לבין התפלגות הנפשות המקבילה לפי האומדנים הדמוגרפיים השוטפים. החל בשנת 2010, האומדנים מבוססים על אומדני אוכלוסייה מתוקנים על סמך מפקד האוכלוסין 2008.

עם הכניסה של סקר כוח-אדם חודשי בשנת 2012, נבנתה מערכת חדשה לאמידה היוצרת את מקדמי הניפוח בשיטה שונה מזו שהייתה נהוגה עד שנת 2011 בסקר כוח-אדם הרבעוני, ראה פרק 12 - עבודה ושכר.

טעויות הדגימה עבור האומדנים בלוחות 5.13-5.1 חושבו עבור כל אחד מהאומדנים בנפרד.

כדי להזהיר את הקורא מפני נתונים בעלי מהימנות נמוכה, אומדנים בעלי טעות דגימה יחסית (טעות דגימה חלקי אומדן) בין 15% ל-30% - הוקפו בסוגריים. עבור אומדנים בעלי טעות דגימה יחסית הגבוהה מ-30% לא מוצגים ערכים מספריים ובמקומם סומנו שתי נקודות (" .").

לגבי לוחות 5.14-5.25 החישובים של טעויות הדגימה הם מקורבים, ולכן החל מ-2012 אומדנים המבוססים על אומדן אוכלוסייה הנמוך מ-1,000 הוקפו בסוגריים, ראה הסבר במבוא לפרק 12 - עבודה ושכר. לפירוט נוסף בנושא שיטות איסוף נתונים, עיבוד ואמידה, ראה מבוא לפרק 12- עבודה ושכר.

סקרי כוח אדם

משקי בית - תכונות כלכליות ודיור

(לוחות 5.14-5.25)

הגדרות והסברים

אוכלוסיית משקי הבית ראה הגדרה לעיל.

יחידת החקירה היא משק בית.

משק בית ראה הגדרה לעיל.

גודל משק בית ראה הגדרה לעיל.

תכונות כוח העבודה:

כוח העבודה כולל את האנשים בני 15 ומעלה שהיו מועסקים או בלתי מועסקים בשבוע הקובע.

המועסקים נחלקים בפרק זה לפי היקף העבודה בדרך כלל:

- מועסקים בהיקף מלא בדרך כלל - מועסקים העובדים בדרך כלל 35 שעות או יותר בשבוע.

- מועסקים בהיקף חלקי בדרך כלל - מועסקים העובדים בדרך כלל עד 34 שעות בשבוע.

לפירוט נוסף ראה סקרי כוח אדם וסעיף מועסקים, שכירים/משרות, משרות שכיר במבוא לפרק 12 - עבודה ושכר.

ראש משק בית ראש משק הבית הוא ראש משק בית **כלכלי** שהנו המפרנס העיקרי של משק הבית. החל בשנת 1995, שונתה הגדרת ראש משק הבית והוא נקבע לפי מידת ההשתייכות לכוח העבודה והיקף משרה, ללא התייחסות לגיל או למין.

- ראש משק הבית הוא המועסק שעובד בדרך כלל 35 שעות או יותר בשבוע והוא קודם למועסק שעובד עד 34 שעות בשבוע, שקודם לבלתי מועסק.

- אם יש יותר מאדם אחד במשק הבית שמתאים, לפי ההגדרה, להיות ראש משק הבית, או שאין אדם המתאים להגדרה, ייקבע כראש משק הבית האדם שהמראיין מחשיב כראש משק הבית.

הערות: - ראש משק הבית הנו אדם בגיל 18 ומעלה (להוציא משקי בית בהם המועסק היחידי הנו בגיל 15-17 ומשקי בית בהם ישנם בני 15-17 בלבד).
- מטפל סיעודי המתגורר בדירה לא ייקבע כראש משק הבית, למעט במשק בית של יחיד.

גיל העבודה: גברים בני 15-66; נשים בנות 15-61.
עד שנת 2008: גברים בני 15-64; נשים בנות 15-59.

משק בית עם נפשות בגיל העבודה: משק בית שיש בו לפחות נפש אחת בגיל העבודה.

משק בית עם נפשות מעל גיל העבודה בלבד: משק בית שיש בו רק נפשות מעל גיל העבודה.

מספר חדרים בדירה: נכללו כל החדרים המשמשים למגורי משק הבית. לא נכללו במניין החדרים: מטבח, חדר אמבטיה, בית שימוש, מרפסות, חדרים המשמשים לצורכי עסקים או לעבודה בלבד וחדרים המושכרים לדיירים. עד 1979, נמנה חצי חדר כחדר; מינואר 1980 נעשה רישום מלא של חדרים וחצאי חדרים, ולכן עובדו נתוני 1980 פעמיים.

מספר נפשות לחדר (צפיפות הדיור) חושב על ידי חלוקת מספר הנפשות הגרות במשק הבית בסך כל החדרים התפוסים על ידי בני משק הבית.

דת וקבוצת אוכלוסייה: ראה הגדרה לעיל.

צורת יישוב: ראה הגדרה לעיל.

מחוז ונפה: המחוזות והנפות מוגדרים לפי החלוקה המנהלית הרשמית של מדינת ישראל שלפיה קיימים 6 מחוזות ו-15 נפות.

כולל יישובים ישראליים באזור יהודה והשומרון.

השינויים שחלו במחוז ונפה הם כדלקמן:

משנת 1967 מחוז ירושלים כולל מזרח ירושלים.

משנת 1972 כולל היישובים הישראליים באזורי יהודה והשומרון וחבל עזה, הגולן וסיני.

משנת 1981 כולל נפת גולן במחוז הצפון.

משנת 1982 לא כולל את היישובים הישראליים שפוננו מסיני.

מאוגוסט 2005 לא כולל את היישובים הישראליים שפוננו מחבל עזה ומצפון השומרון

במסגרת חוק יישום תכנית ההתנתקות התס"ה-2005.

מקורות

הנתונים על משקי הבית לפי תכונות כלכליות ודיור הם ממוצעים שנתיים המתקבלים מחקירה שוטפת בסקרי כוח האדם והם מתייחסים לכלל משקי הבית במדינה פרט לקיבוצים, מוסדות, מעונות סטודנטים ואנשים הגרים מחוץ ליישובים (בדווים בדרום).

נתונים על דיור אינם כוללים גם מרכזי קליטה.

החל ב-1999 אומדני האוכלוסייה בסקר כוח אדם מבוססים על ממצאי מפקד האוכלוסין והדיור 1995 ובנוסף הופעלה שיטת ניפוח חדשה.

הנתונים לשנת 1998 הוכנו גם לפי השיטה "החדשה" כדי לאפשר את השוואתם

לנתונים לשנת 1999.

החל ב-2002 נעשו מספר שינויים בקבוצות הניפוח. הנתונים לשנת 2001 עובדו גם לפי השיטה ה"חדשה" כדי לאפשר השוואתם לנתונים לשנת 2002. פירוט נוסף, ראה מבוא לפרק 12, עבודה ושכר.

החל ב-2010 האומדנים מבוססים על אומדני אוכלוסייה מתוקנים על סמך מפקד האוכלוסין 2008.

בנוסף עודכנו הגדרות של תכונות כוח העבודה. הנתונים לשנת 2009 חושבו מחדש כדי לאפשר השוואתם לנתונים לשנת 2010. פירוט נוסף, ראה מבוא לפרק 12, עבודה ושכר.

סקר הוצאות משק הבית 2016

(לוחות 5.26-5.35)

מטרות ושימושי הסקר: קבלת מרכיבי התקציב של משקי הבית ונתונים נוספים המשמשים לאפיון רמת החיים של משקי הבית מהיבטים שונים כגון: דפוסי צריכה, רמת תזונה והרכבה, רמת ההכנסה והרכבה ותנאי הדיור. כמו כן משמש הסקר למחקרי שוק, לבניית מודלים לחיזוי התנהגות צרכנים, למחקרים על תחולת המס העקיף על קבוצות שונות באוכלוסייה ועוד. אחד השימושים החשובים של הסקר הוא קביעת "המשקלות" לסל הצריכה של מדד המחירים לצרכן.

הסקר נערך לראשונה בתחילת שנות החמישים ועד לשנת 1997 בוצע אחת לחמש שנים לערך. משנת 1997 ואילך מבוצע הסקר באופן שוטף מדי שנה.

בשנים 1997-2011 הכנסות משקי הבית נחקרו משני סקרים נפרדים בלמ"ס: "סקר הוצאות משק הבית" (שכלל כ-6,000 משקי בית בממוצע כל שנה) ו"סקר הכנסות" שנערך יחד עם סקר כוח אדם הרבעוני השוטף ובו רבע ממשקי הבית נשאלו גם על הכנסותיהם (הסקר כלל כ-8,500 משקי בית במדגם). נתוני ההכנסות משני הסקרים אוחדו למערכת אחת והוצגו באופן משולב. מדגם הסקר המשולב כלל 14,500 משקי בית בממוצע כל שנה.

החל משנת 2012, בעקבות מעבר סקר כוח אדם מסקר רבעוני לחודשי, בוטל סקר הכנסות מסקר כוח אדם ובמקומו הורחב סקר הוצאות משק הבית ב-3,000 משקי בית בקירוב. כל נתוני ההוצאה וההכנסה של משקי הבית נאספים מסקר הוצאות משק הבית בלבד.

אוכלוסיית הסקר: כוללת, החל משנת 1997, את כל האוכלוסייה העירונית והכפרית, למעט קיבוצים, מושבים שיתופיים ובדווים הגרים מחוץ ליישובים (ראה טבלה בסוף המבוא). החל משנת 2012 נחקרים גם קיבוצים מתחדשים ומושבים שיתופיים.

שינויים בסקר הוצאות משק הבית: משנת 2012 ואילך, בנוסף להרחבת מדגם הסקר, נעשו שינויים באוכלוסיית הסקר, בשאלוני הסקר ובאומדני הסקר. להלן פירוט השינויים:

1. האוכלוסייה הנדגמת בסקר הורחבה וכוללת גם מושבים שיתופיים וקיבוצים

מתחדשים (שעברו תהליך הפרטה). כתוצאה מכך כיסוי האוכלוסייה עלה מכ-

95% לכ-97%. בשנת 2012 הסקר לא כולל קיבוצים שיתופיים ובדווים הגרים

מחוץ ליישובים בלבד. בשנת 2016 נוספה גם אוכלוסיית הבדווים ביישובי קבע.

בין השנים 2012-2015 לא נחקרה אוכלוסייה זו עקב קשיי פקידה.

2. **הגדרת חיילים בשירות סדיר כעובדים שכירים** עד שנת 2012 הכנסות חיילים בשירות סדיר נכללו בהכנסות מעבודה אחרת אולם בהתאם להמלצות האחידות של ארגון העבודה הבינלאומי ה-ILLO, החליטה הלמ"ס, בדומה לרוב המדינות, לעבור ממדידת כוח העבודה האזרחי למדידת כוח עבודה כללי וזאת על ידי צירוף החיילים בשירות סדיר לכוח העבודה בישראל. בעקבות ההחלטה, החל משנת 2012 תכלול ההכנסה לשכיר גם את ההכנסה של חיילי הסדיר.
3. **תגבור מדגם בקרב האוכלוסייה הערבית ביישובי הצפון** תגבור זה נעשה כדי לספק אומדנים מהימנים יותר על האוכלוסייה הערבית.
4. **שינוי בשיטת האמידה** שיטת האמידה מיועדת לצמצם הן את טעויות הדגימה והן את ההטיות העלולות לנבוע מכך שמשקי בית שלא השיבו על השאלון יהיו שונים בתכונותיהם מאלו שהשיבו. החל משנת 2012 אמידת האוכלוסייה בסקר הוצאות משק הבית הותאמה למבנה החדש של סקר כוח אדם החודשי.
- רוב השינויים שנעשו משפיעים בעיקר על הכנסות משקי הבית. לכן, החל משנת 2012 חל שבר בסדרה לעומת הנתונים שהתפרסמו בשנים קודמות.

הגדרות והסברים

מרכיבי התקציב בסקר הוצאות משקי הבית: כלל המוצרים והשירותים מחולקים לעשרה סעיפים ראשיים:

מזון, פירות וירקות, דיור, תחזוקת דירה, ריהוט וציוד לבית, הלבשה והנעלה, בריאות, חינוך, תרבות ובידור, תחבורה ותקשורת ומוצרים ושירותים אחרים.

בתוך כל סעיף קיימת חלוקה לקבוצות משניות ובכל קבוצה משנית נמצאים המוצרים והשירותים כפי שדווחו על ידי משקי הבית. לדוגמה, סעיף הבריאות מחולק ל-4 קבוצות משניות: ביטוח בריאות, ריפוי שיניים, שירותי בריאות, והוצאות אחרות לבריאות כאשר כל קבוצה כזו מכילה מוצרים בודדים. למשל, קבוצת ביטוח בריאות כוללת את כל הביטוחים המשלימים בכל קופות החולים למיניהן וגם את ביטוחי הבריאות האחרים.

משק בית: ראה הגדרה לעיל.

ראש משק בית ראה הגדרה לעיל, בסעיף "סקרי כוח אדם - משקי בית - תכונות כלכליות ודיור".

משק בית של שכירים מוגדר כמשק בית שבו ראש משק הבית שכיר או חבר קואופרטיב.

משק בית שבו ראש משק הבית לא עבד מוגדר כמשק בית שבו ראש משק הבית לא עבד אפילו יום אחד ב-3 החודשים שקדמו לביקור הסוקר.

מפרנס: אדם שעבד והשתכר לפחות יום אחד בשלושת החודשים לפני בואו של הסוקר למשק הבית. יצוין כי הגדרה זו שונה מההגדרה הנהוגה בסקרי כוח אדם.

שכיר הוא כל נחקר שהייתה לו הכנסה כלשהי משכר וממשכורת בשלושת החודשים שלפני ביקור הסוקר.

הכנסה כספית ברוטו למשק בית: כל ההכנסות הכספיות השוטפות ברוטו של משק הבית, לפני תשלומי החובה (מס הכנסה, ביטוח לאומי וביטוח בריאות). ההכנסה הכספית ברוטו כוללת את ההכנסות של כל בני משק הבית מעבודה שכירה או עצמאית, מרכוש, מריבית ודיבידנדים, מתמיכות וקצבאות ממוסדות ומפרטים, הכנסות מפנסיות וכל הכנסה שוטפת אחרת. לא נכללים תקבולים חד-פעמיים, כגון: ירשה, פיצויים וכו'.

כמו כן, לא נעשו זקיפות בעבור הכנסות הנובעות משימוש בדיור עצמי, או בעבור סוגים שונים של הכנסות ב"עין" (הכנסות לא כספיות).

הכנסה כספית נטו למשק בית: הכנסה כספית ברוטו כמוגדר לעיל, לאחר ניכוי תשלומי החובה. נתוני ההכנסה נטו לא התקבלו ישירות ממשקי הבית שנחקרו, אלא חושבו על סמך נתוני ההכנסה ברוטו וכללי המס הנהוגים במדינת ישראל.

הכנסה נטו לנפש סטנדרטית: סך ההכנסות הכספיות השוטפות של משק הבית לאחר ניכוי תשלומי החובה וסך ההכנסות משירותים אשר יש למשק הבית כתוצאה משירותי דירה או רכב בבעלותו, מחולקות במספר הנפשות הסטנדרטיות במשק הבית.

עשירונים: עשירון הוא קבוצה הכוללת 10 אחוזים מהאוכלוסייה הנחקרת, המסודרים לפי גובה הכנסה (ההכנסה הממיינת), החל במשק הבית בעל ההכנסה הנמוכה ביותר בעשירון התחתון וכלה במשק הבית בעל ההכנסה הגבוהה ביותר בעשירון העליון. ההכנסה לפיה ממוינים משקי הבית, יכולה להיות הכנסה ברוטו או הכנסה נטו, וכן הכנסה למשק בית, לנפש, או לנפש סטנדרטית.

נפש סטנדרטית: גודל משק הבית משפיע על רמת החיים שאפשר לקיים מהכנסה נתונה. על מנת ליצור בסיס להשוואת רמת החיים של משקי בית בעלי מספר נפשות שונה, נהוג להשוותם לפי ההכנסה לנפש. מקובל גם להניח, שמספר הנפשות במשק בית אינו משפיע באופן אחיד ושווה על רמת החיים האפשרית מהכנסה נתונה, משום שקיימים - לפי אותה הנחה - יתרונות לגודל. לכן, נערך שקלול של מספר הנפשות, לפי סולם אחיד: הסולם קובע כיחידת בסיס משק-בית בן שתי נפשות; ככל שעולה מספר הנפשות, ניתן משקל שולי הולך ופוחת לכל נפש המתווספת למשק הבית. באמצעות סולם זה מתרגמים את מספר הנפשות במשק הבית למספר נפשות סטנדרטיות במשק בית. פירוט הסולם בלוח שלהלן:

מספר הנפשות במשק בית	משקל שולי לנפש	מספר נפשות סטנדרטיות
1	1.25	1.25
2	0.75	2.00
3	0.65	2.65
4	0.55	3.20
5	0.55	3.75
6	0.50	4.25
7	0.50	4.75
8	0.45	5.20
+9	0.40 ⁽¹⁾	

(1) לכל נפש נוספת.

תשלומי חובה: המסים הישירים המוטלים על ההכנסות השוטפות - מס הכנסה, תשלומים לביטוח הלאומי ולביטוח בריאות ממלכתי. תשלומים אלה חושבו על פי כללי המס הנהוגים במשק ולא התקבלו ישירות ממשקי הבית. תשלומי החובה נכללים בהוצאות שאינן לתצרוכת.

מקדם ג'יני: מדד למדידת אי השוויון בחלוקת ההכנסות, בין משקי הבית. מדד זה מקבל ערכים בין '0' - לציון שוויון מלא, לבין '1' - לציון אי-שוויון מלא.

הוצאה לתצרוכת: סך כל התשלומים שמשלם משק הבית על קניית מוצרים או שירותים, וכן זקיפת הוצאה לצריכת שירותי דירה ורכב (קניית מוצרים אלה מוגדרת כהשקעה ולא כתצרוכת). ההוצאה לשירותי דיור חושבה על ידי זקיפת שכר דירה אלטרנטיבי בדירות שוות גודל באותו יישוב או אזור. נתוני הזקיפה של שכר הדירה נלקחו מתוך שלושה מקורות:

1. סקר שכר הדירה השוטף שנעשה במסגרת מדד המחירים לצרכן;
2. נתוני שכר דירה של משקי הבית הגרים בדירות שכורות מתוך סקר הוצאות משק הבית עצמו;
3. מקורות חיצוניים.

עבור הדירות בדמי מפתח נזקף ההפרש בין שכר הדירה המשולם בפועל לבין שכר הדירה המלא, כפי שהתקבל מתוך שלושת המקורות שצוינו לעיל. **קניית מוצר** נחשבת לפי יום קבלתו, וסכום הקנייה המלא נחשב כהוצאה למוצר ביום הגעת המוצר לדירה, גם אם עד למועד זה שולם רק תשלום חלקי. לכן, מקדמה שמשלם משק הבית על-חשבון מוצר או שירות שטרם נתקבל או החזר חוב על חשבון מוצר שכבר נמצא בבית, אינם נחשבים כהוצאה לתצרוכת אלא כהגדלת החיסכון. תשלומי החובה אינם כלולים משום שאינם מייצגים קנייה ישירה של מוצר או שירות כלשהו.

הוצאה כספית לתצרוכת: ההוצאה לתצרוכת כפי שהוגדרה לעיל **ללא** זקיפת שירותי דירה ורכב.

בעלות על מוצר בר-קיימה: מתארת את אחוז משקי הבית בקבוצה מסוימת, שיש ברשותה או עומד לשימושה מוצר בר-קיימה מסוים, למשל: אחוז משקי הבית בירושלים שיש ברשותם מכונת כביסה, טלוויזיה, מחשב אישי, מכונת, טלפון נייד וכו'.

מקורות

נתוני **ההוצאות** בסקר התקבלו מחקירת מדגם של 8,903 משקי בית ב-252 יישובים שנחקרו על פני שנה בתקופה שבין ינואר 2016 וינואר 2017.

מסגרת דגימה: רשימות הארנונה של הרשויות המקומיות. כמו כן נעשו השלמות ממסגרת בנייה חדשה.

יחידת דגימה: דירת המגורים.

יחידת חקירה ועיבוד: משק בית (ראה הגדרה בסעיף "סקרי כוח אדם - משקי בית - תכונות דמוגרפיות").

שיטת החקירה והעיבוד

עבור משקי הבית שנחקרו מולאו שלושה שאלונים:

1. שאלון על מבנה משק הבית - שאלון שמולא ע"י הסוקר ובו נתונים דמוגרפיים וכלכליים בסיסיים לגבי כל אחד מבני משק הבית.

2. יומן שבועי בו רשם משק הבית, במשך שבוע, את ההוצאות היומיומיות של כל בני משק הבית.
3. שאלון מסכם שמולא על ידי הסוקר על-סמך דיווח משק הבית, ובו פרטים על הוצאות משק הבית בתקופה של 3 חודשים או 12 חודשים שקדמו למועד הריאיון (בהתאם למידת נדירותם של הפריטים שנחקרו). בשאלון זה נתקבלו גם נתונים על כל הכנסות משק הבית.
- כל מרכיבי התקציב עבור כל משק בית הובאו למכנה משותף: אומדן לחודש ברמת מחירים אחידה של ממוצע תקופת הסקר. מדד המחירים הממוצע לתקופת הסקר 2016 עמד על 220.5 נקודות, לפי בסיס $100 = 1993$.
- האמידה** - בסקר נעשה שימוש במקדמי ניפוח כדי לצמצם הן את טעויות הדגימה והן את ההטיות העלולות לנבוע מכך שמשקי בית שלא השיבו, יכולים להיות שונים בתכונותיהם מאלה שהשתתפו בסקר. הסבר על מקדמי הניפוח - ראה לעיל, בסעיף "תכונות דמוגרפיות".
- פירוט על סקר הוצאות משק הבית הופיע בפרסום מס' 1677 סקר הוצאות משק הבית 2015 סיכומים כלליים ראה רשימה להלן.

טבלת אוכלוסיות הנכללות באומדני משקי הבית בסקרי משקי הבית (1)

סקר הוצאות משק הבית	סקר כוח אדם	אוכלוסייה
		אוכלוסייה לפי צורת יישוב:
כן	כן	יישובים עירוניים (מונים 2,000 תושבים ויותר)
		יישובים כפריים (מונים פחות מ-2,000 תושבים):
כן (קיבוצים מתחדשים בלבד)	לא	קיבוצים
כן	כן	יישובים כפריים אחרים (כולל מושבים, שיתופיים, יישובים קהילתיים וכדומה)
		אוכלוסיות מיוחדות:
לא	לא	בדווים בדרום הגרים מחוץ ליישובים
כן	לא	מקומות, גרים מחוץ ליישובים (לא כולל בדווים בדרום) ומשקי בית ביישובים מוסדיים מוסדות:
כן	כן	מרכזי קליטה (2)
כן	לא	מעונות סטודנטים ב-7 האוניברסיטאות הגדולות
כן	כן	דיור מוגן(3)
		מוסדות אחרים (4):
לא	לא	דיירים במוסדות (חוסים ומטופלים)
כן	לא	משקי בית במוסדות

1. ההפרש באומדני משקי הבית בין סקר כוח אדם לבין סקר הוצאות משק בית וסקר הכנסות הוא כ-20,000 משקי בית, מהם כ-10,000 משקי בית במוסדות, כ-7,000 משקי בית במעונות סטודנטים, וכ-3,000 משקי בית במקומות, גרים מחוץ ליישוב ומשקי בית ביישובים מוסדיים.
2. אומדני צפיפות דיור: מרכזי קליטה נכללים בסקר הוצאות משק בית, ולא נכללים בסקרי כוח אדם.
3. בסקר כוח אדם נכלל רק חלק מאוכלוסיית הגרים בדיור מוגן.
4. כולל מעונות סטודנטים במכללות, בתי חולים, בתי אבות ללא דיור מוגן, בתי ספר וכו'.

פרסומים נבחרים

פרסומים טכניים

- 73 טיפולוגיה של משקי הבית והמשפחות בישראל, 1999
78 סקרי כוח אדם - שינויים במתודולוגיה, בהגדרות ובשאלון 1954-2003 (אינטרנט בלבד)

פרסומים מיוחדים

- 1222 אפיון רשויות מקומיות וסיווגן לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה ב-2001
1231 סקר הוצאות משק הבית 2000-2002 - משקי בית של עולי בריה"מ לשעבר
1308 משקי בית ערביים - הוצאות והכנסות, 2006
1673 עובדים עצמאים בישראל 2003-2014
1677 הכנסות והוצאות משק הבית, 2015 - סיכומים כלליים
1678 הכנסות של בני 15 ומעלה, נתונים מסקר הוצאות משק הבית 2015
1684 סקרי כוח אדם, 2015 (אינטרנט בלבד)
1685 משקי בית - תכונות כלכליות וצפיפות דיור על פי סקרי כוח אדם, 2015 (אינטרנט בלבד)
1690 הדיור בישראל 1997-2015
1700 משקי בית ומשפחות: תכונות דמוגרפיות, 2014-2015, על פי סקרי כוח אדם

פרסומי מפקד האוכלוסין 2008

- מפקד האוכלוסין – 2008
נתוני 2008 (אינטרנט בלבד)